

Sel kommune

Utskrift av møtebok

Arkivsak: 2006/1922-12
Arkiv: 000
Saksbehandler: Sjur Mykletun
Dato: 18.11.2008

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
84/08	Kommunestyret	15.12.2008

Høring, krav til kjønsmessig balanse i kommunalt kontrollerte aksjeselskaper

Vedlegg:

Ingen vedlegg

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt):

Høringsnotat fra Kommunal- og regionaldepartementet datert den 5. november 2008.

Saksutredning

Kommunens oppgave er å levere en rekke tjenester til innbyggerne pålagt gjennom særlover. Som selvstendig folkevalgt nivå opererer kommunen innen de rammer som gjelder i den generelle lovgivning: Kommunelov, forvaltningslov m.fl. Det er også mange bestemmelser i særlovene som regulerer kommunens saksbehandling og organisering av tjenester. Norske kommuners oppgaver er negativt avgrenset. Dersom ikke andre organ ved lov er pålagt en oppgave, gjelder det kommunale sjølstyret fullt ut. Dette betyr at kommunene fritt kan organisere og drive virksomhet innen det privatrettslige området. Her opptrer kommunen som en autonom enhet, på lik linje med ethvert annet privat rettssubjekt.

I alt er det 1112 aksjeselskaper der norske kommuner og fylkeskommuner har 50 % eierandel eller mer. Av dette er 850 kommunalt heleide selskap, og vel 130 selskap der kommunene eier mer enn 2/3 av aksjene. 170 aksjeselskaper driver med kraftforsyning, og 344 selskaper med eiendomsdrift. Det er i vel 4600 eiervalgte styremedlemmer i selskapene. Vel 30 % er kvinner, mens knapt 70 % er menn. Bare 53 % av selskapene fyller eventuelt nytt krav om kjønnsbalansert styresammensetning. Best ut kommer selskap som leverer helse- og sosialtjenester, der over 70 % av styrene fyller de foreslåtte lovkravene. Innen kraftbransjen er det bare 42 % av selskapene som fyller kravene.

Reglene om kjønsmessig balanse i styret gjelder i dag på følgende områder: Allmenn-aksjeselskaper, interkommunale selskap (IKS), statsaksjeselskap, statsforetak, helseforetak, stiftelser (når stat eller kommune oppnevner), samvirkeforetak, og noen spesielle virksomheter med særlov: Vinmonopolet, Norsk Tipping, Innovasjon Norge. Reglene gjelder ikke for vanlige aksjeselskap.

Departementets hovedbegrunnelse for forslaget er summert opp slik:

"Kommunene forvalter fellesskapets midler, uansett om virksomheten er organisert som eget rettssubjekt eller det foregår i egen organisasjon. Det er derfor naturlig at de tar et særlig samfunnsansvar for likestilling i disse selskapene."

Departementet drøfter om nye regler kun skal gjelde når selskapet er 100 % kommunalt eid, eller om det også skal gjelde når kommunene er inne på eiersiden med mindre enn 100 %. Det pekes på at dersom kommunene eier 2/3 av aksjene betyr det i praksis full kontroll over selskapet. For staten gjelder slike regler bare for heleide selskaper. Departementet ønsker ikke å konkludere på dette punktet, og ber høringspartene spesielt uttale seg om dette spørsmålet.

Bestemmelser

Departementet foreslår en ny bestemmelse i kommuneloven § 80 med krav til kjønnsbalanse i kommunalt kontrollerte aksjeselskap der kommunen/fylkeskommunen eier minst to tredeler av selskapet, alternativt eier 100 %. Pkt a går på representasjon av begge kjønn, og viser til aksjelovens § 20-6. Departementet kan gi nærmere forskrift. Punkt b går på håndheving av loven, og viser til aksjelovens § 16- 15 til 18. Ellers foreslås tekniske justeringer i kommunelovens § 36 og 37.

Loven gjøres gjeldende fra det tidspunkt Kongen bestemmer, og fra da gjelder en frist på to år til å få kjønnsbalanse i styret. Nye selskap må følge reglene fra stiftelsen. Departementet tar sikte på å sende ut en egen forskrift som også vil regulere valg av ansattes representanter til styret med sikte på kjønnsbalanse.

Representasjonsreglene for valg til styret blir slik en kjenner det fra statsaksjeselskap, aksjelovens § 20 (1):

1. *Har styret to eller tre medlemmer skal begge kjønn være representert*
2. *Har styret fire eller fem medlemmer skal hvert kjønn være representert med minst to*
3. *Har styret seks til åtte medlemmer skal hvert kjønn være representert med minst tre*
4. *Har styret ni medlemmer skal hvert kjønn være representert med minst fire, og med flere medlemmer skal hvert kjønn være representert med minst 40 prosent*
5. *Reglene i nr 1 til 4 gjelder tilsvarende ved valg av varamedlemmer.*

Ansattes representasjon foreslås også lik statsaksjeselskap. Her heter det i aksjelovens § 20 (2):
"--- Når det skal velges to eller flere styremedlemmer --- skal begge kjønn være representert. Det samme gjelder for varamedlemmer. Annet og tredje punktum gjelder ikke dersom et kjønnene utgjør mindre enn 20 prosent av samlet antall ansatte i selskapet på det tidspunkt valget skjer."

Dersom kommunene som eiere ikke følger opp loven, kan selskapet i siste instans bli tvangsoppløst I forslag til § 80b vises det til aksjelovens § 16, 15 til 18. Dette er reglene for oppløsning av selskap ved dom i tingretten. Legalitetskontrollen her vil bli ført av Brønnøysundregistrene, på bakgrunn av den lovbestemte rapportering fra hvert selskap. Brønnøysundregistrene vil også ha myndighet til å kreve oppløst selskap som bryter loven.

Vurdering

Administrasjonssjefen mener det er en klar logisk konsekvens at det nå foreslås kjønnsmessig balanse i styret for kommunalt kontrollerte aksjeselskap, på samme måte som i statsaksjeselskap. Dette er allerede vedtatt av Stortinget når det gjelder råd og utvalg i kommuner og fylkeskommuner, men også i styret for stiftelser med tilknytning til kommunen, og interkommunale selskap (IKS).

Som nevnt er det et spørsmål om reglene skal gjelde for kommunalt heleide selskaper, eller om de i tillegg også skal gjelde der private samarbeidspartnere er medeiere i aksjeselskapet. Når det gjelder alternativet å sette grensen ved 2/3 eierflertall, skriver departementet:

"Ved eierskap av 2/3 av aksjene har kommunen(e) for alle praktiske formål full kontroll over selskapet. Faren for "nedsalg" med et formål å omgå reglene om kjønnsbalanse vil i så fall reduseres betydelig."

Administrasjonssjefen mener dette er en søkt argumentasjon. Det er snarere kommunaldepartementet som har problemet hvis en ser for seg at kommunesektoren er på jakt etter smutthull i loven. Hvordan er det i så fall med tilliten til det lokale folkestyret? Staten er en stor aktør med betydelige eierinteresser i norsk næringsliv. Kommunen har på samme måte en sterk stilling i mange lokalsamfunn. Administrasjonssjefen mener at enhetlige lovbestemmelser for statlige, fylkeskommunale og kommunale eierinteresser vil gi klare kjøreregler.

Administrasjonssjefens forslag til vedtak:

1. Sel kommunestyre slutter seg til kommunaldepartementets forslag, med en lovfesting av kjønnsbalansert sammensetning av styret i kommunalt kontrollerte aksjeselskap.
2. Sel kommune mener lovfestingen bør gjelde for selskap som er 100 % kommunalt eller fylkeskommunalt eid, slik at det er like regler i offentlig sektor.

Behandling i Kommunestyret - 15.12.2008:

Forslag til nytt pkt. 2 fra Ap v/Torstein Jordet

Sel kommune mener lovfestingen bør gjelde for selskap der den kommunale/fylkeskommunale eierandelen er 2/3 eller større.

Adm.sjefens forslag til pkt. 1 enstemmig vedtatt.

Ved alternativ votering i pkt. 2 ble forslaget fra Ap v/Torstein Jordet vedtatt med 17 mot 6 stemmer

Vedtak i Kommunestyret - 15.12.2008:

1. Sel kommunestyre slutter seg til kommunaldepartementets forslag, med en lovfesting av kjønnsbalansert sammensetning av styret i kommunalt kontrollerte aksjeselskap.
2. Sel kommune mener lovfestingen bør gjelde for selskap der den kommunale/fylkeskommunale eierandelen er 2/3 eller større.

✓ Utskrift:

Kommunal –og regionaldepartementet, pb. 8112 Dep. 0032 Oslo

Rett utskrift:

Dato: 16.12.08... Marie Andreassen